

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертацію Яценко Вікторії Володимирівни
на тему: «ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ
МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНОЇ
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ»**

**подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»**

Світовий бізнес як і вся міжнародна суспільно-економічна система активно змінюється під впливом процесів глобальної діджиталізації. Швидке поширення й застосування цифрових інструментів (штучний інтелект, хмарні технології, великі дані, блокчейн тощо) призвело до значних змін у способах ведення бізнесу, вимагаючи адаптації управлінських процесів, їх оптимізації та налаштування відповідно вимогам підтримки конкурентоспроможності на глобальному ринку. Окрім того, глобальна діджиталізація сприяє появі нових бізнес-моделей, завдяки яким відбувається пришвидшення взаємодії між різними стейкхолдерами, а цифрові технології відкривають міжнародним компаніям нові ринки. Очевидно, що без трансформації бізнес-процесів в бік оптимізації витрат, покращення якості продуктів та послуг, гнучкості й адаптивності у реагуванні на зміни попиту, загального підвищення ефективності, адаптація міжнародного бізнесу до нових умов відбуватиметься повільно, так само як і здатність протистояти новим ризикам і загрозам суспільного розвитку.

Глобальна діджиталізація також ставить перед міжнародними компаніями нові вимоги до управління персоналом, етичності й захисту персональних даних в контексті посилення кіберзагроз. Попит на кваліфікованих фахівців, здатних працювати з новими технологіями, впровадження моделей віддаленої роботи, електронної комерції, цифровізації ланцюжків створення вартості, посилений впливом пандемії COVID19, й потреба у визначенні способів його забезпечення в межах організаційних бізнес-процесів, додатково обумовлює актуальність обраної теми дисертації. Вважаємо, що дослідження перерахованих аспектів потребує концептуального й практичного підкріплення, розробки системи управлінських заходів щодо удосконалення управління бізнес-процесами міжнародних компаній.

Результати, отримані в дисертації, використані при проведенні науково-дослідної роботи кафедри міжнародних економічних відносин на тему: «Трансформаційні стратегії соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку» (2022-2024 роки, державний реєстраційний номер 0122U002287), де проаналізовано трансформаційні процеси в глобальних

ланцюжках створення вартості, спричинені діджиталізацією, визначено взаємозалежність між ключовими економічними показниками.

Ознайомлення зі змістом дисертації Яценко В. В. дало можливість визначити основні наукові положення, висновки й результати, що сформульовані здобувачкою та характеризуються науковою новизною, зокрема, розроблена вперше *оптимізаційна модель впровадження цифрових технологій в управління бізнес-процесами* ланцюжка постачань міжнародної компанії, яка дозволяє оптимізувати змінні для досягнення максимального прибутку (економії) та інвестиції для впровадження сучасних інструментів; удосконалення *визначення генезису теорії* дослідження впливу діджиталізації на трансформації в управлінні бізнес процесами, *систематизацію етапів автоматизації бізнес-процесів*, уточнену й додатково обґрунтовану; визначений напрям залежності між часткою витрат на дослідження та розвиток ВВП, рівня кваліфікації, цифрової конкурентоспроможності та рівнем технологічного експорту, уточнення системи оцінки рівня готовності міжнародних компаній до впровадження цифрових технологій у глобальних ланцюжках створення вартості, а також теоретичних засад впровадження цифрових технологій в управління міжнародними ланцюгами постачання, системи важелів механізму забезпечення реалізації стратегії переходу до цифрового ланцюжка постачань.

Наукові положення й висновки, отримані Вікторією Володимирівною, є практично спрямованими, обґрунтованими та підтвердженими результатами емпіричного аналізу. Детальний аналіз змісту й анотації дисертації здобувачки дозволяє стверджувати, що представлений рукопис є завершеною науковою працею, самостійно виконаним і логічно побудованим дослідженням, яке містить оригінальне вирішення науково-практичного завдання з розвитку теоретико-методологічних засад трансформації управління бізнес-процесами міжнародних компаній під впливом глобальної діджиталізації.

Теоретичні узагальнення, отримані методологічні та практичні результати виступають основною наданих авторкою рекомендацій щодо трансформації управління бізнес-процесами міжнародної компанії під впливом глобальної діджиталізації. Теоретико-методологічні розробки доведено до рівня практичної апробації й підтверджено впровадженням у використання в діяльності:

Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної військової адміністрації, а саме використання алгоритму здійснення цифрового переходу та алгоритму реалізації дорожньої карти цифрового переходу, впроваджені під час розробки заходів з реалізації Стратегії збалансованого розвитку Вінницької області на період до 2027 року (довідка №1004/6-2 від 20.06.2024 р.);

Громадської організації «Вінницький бізнес-куб», якою прийнято до використання розроблену авторкою систему важелів механізму забезпечення реалізації стратегії переходу до цифрового ланцюжку постачань (довідка №16/03-24 від 12.03.2024 р.);

ТОВ «Галфрост», якою застосовано оптимізаційну модель впровадження цифрових технологій в управління бізнес-процесами ланцюгу постачань міжнародної компанії, направлену на оптимізацію прибутку та процеси інвестування для впровадження сучасних інструментів електронних закупівель (довідка №120/1 від 01.03.2024 р.);

компанії KRAMP, в діяльності якої використано запропоновану здобувачкою систематизацію етапів автоматизації бізнес-процесів та оцінку рівня готовності до впровадження цифрових технологій у глобальних ланцюжках створення вартості міжнародних компаній (довідка №220/01 від 21.06.2024 р.).

Сформульовані Яценко В. В. наукові положення, висновки, пропозиції, викладені у дисертації, підтверджуються достатньою кількістю публікацій у відповідних наукових виданнях, а також апробацією за результатами роботи міжнародних і вітчизняних наукових конференцій. За результатами дослідження опубліковано 8 наукових праць, зокрема й стаття у науковому журналі, що індексується у міжнародних наукометричних базах, 4 статті у фахових виданнях України, 3 публікації за матеріалами роботи конференцій.

Достовірність та обґрунтованість отриманих наукових результатів додатково забезпечується вивченням дисертанткою значного обсягу наукових джерел з проблематики трансформації управління бізнес-процесами міжнародних компаній, спричинених впливом глобальної діджиталізації. В дисертації висвітлено обґрунтування вибору теми дослідження, окреслено дискусійні та невирішені питання теоретичного і практичного характеру, а використаний для реалізації мети та завдань дисертаційної роботи комплекс методів наукового дослідження економічних процесів та явищ взаємодоповнює один одного, зокрема методи індукції та дедукції, історико-логічний, системно-структурний, математичного моделювання, експертного опитування.

Роботу структуровано відповідно вимог до робіт такого рівня. Основний текст роботи викладено на 189 сторінках комп'ютерного тексту, робота містить 20 таблиць, 60 рисунків, 5 додатків, список використаних джерел із 176 найменувань.

За результатами ознайомлення зі змістом наукових публікацій та рецензування дисертації Яценко В.В. не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, текстових запозичень без відповідно оформлених посилань чи інших порушень академічної доброчесності здобувачкою. Наведені

ідеї, положення, висновки, викладені в роботі, належать його авторці, а рукопис дисертації характеризується як самостійна, авторська робота.

Отже, позитивно оцінюючи рівень новизни представлених теоретичних і практичних результатів, отриманих висновків, рекомендацій, рівня виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності, ступеню апробації й відображення основних положень дисертації Яценко Вікторії Володимирівни на тему «Трансформація управління бізнес-процесами міжнародних компаній під впливом глобальної діджиталізації» слід зазначити, що вона відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», та відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та
поведінкової економіки Донецького
національного університету імені
Василя Стуса

Ганна БЕЙ

